

I

(Lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset)

ASETUKSET

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EU) N:o 1177/2010,

annettu 24 päivänä marraskuuta 2010,

matkustajien oikeuksista meri- ja sisävesiliikenteessä sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO,
jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 91 artiklan 1 kohdan ja 100 artiklan 2 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽¹⁾,

ovat kuulleet alueiden komiteaa,

noudattavat tavallista lainsäätämisyjärjestystä ⁽²⁾,

sekä katsovat seuraavaa:

(1) Meri- ja sisävesiliikenteen alalla toteutettavalla unionin toiminnalla olisi pyrittävä muun muassa varmistamaan matkustajien suojan yhtä korkea taso kuin muissa liikennemuodoissa. Lisäksi olisi otettava kaikilta osin huomioon kuluttajansuojan yleiset vaatimukset.

⁽¹⁾ EUVL C 317, 23.12.2009, s. 89.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 23. huhtikuuta 2009 (EUVL C 184 E, 8.7.2010, s. 293), neuvoston ensimmäisen käsittelyn kanta, vahvistettu 11. maaliskuuta 2010 (EUVL C 122 E, 11.5.2010, s. 19), Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 6. heinäkuuta 2010 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), ja neuvoston päätös, annettu 11. lokakuuta 2010.

(2) Koska meri- ja sisävesiliikenteen matkustaja on kuljetussopimuksen heikompi osapuoli, kaikille tällaisille matkustajille olisi taattava vähimmäissuoja. Mikään ei saisi estää liikenteenharjoittajia tarjoamasta sopimusehtoja, jotka ovat matkustajan kannalta suotuisampia kuin tässä asetuksessa asetetut ehdot. Tämän asetuksen tarkoituksena ei ole puuttua tavarakuljetuksia koskeviin yritysten välisiin kaupallisiin suhteisiin. Varsinkaan maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan ja liikenteenharjoittajan välisiä sopimuksia ei saisi tulkita tässä asetuksessa tarkoitetuiksi kuljetussopimuksiksi niin, että ne antaisivat tavaraliikenteen harjoittajalle tai tämän työntekijöille oikeuden tässä asetuksessa tarkoitettuihin korvauksiin viivästymisistä.

(3) Matkustajien suojan olisi katettava paitsi matkustajaliikennepalvelut jäsenvaltioiden alueella sijaitsevien satamien välillä, myös matkustajaliikennepalvelut tällaisten satamien ja jäsenvaltioiden alueen ulkopuolella sijaitsevien satamien välillä, ottaen huomioon kilpailun vääristymisen riski matkustajaliikenteen markkinoilla. Tästä syystä termi ”unionin liikenteenharjoittaja” olisi tätä asetusta sovellettaessa tulkitettava mahdollisimman laajasti, mutta vaikuttamatta unionin muihin säädöksiin, esimerkiksi perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan yksityiskohtaisesta soveltamisesta meriliikenteeseen 22 päivänä joulukuuta 1986 annettuun neuvoston asetukseen (ETY) N:o 4056/86 ⁽³⁾ ja palvelujen tarjoamisen vapauden periaatteen soveltamisesta meriliikenteeseen jäsenvaltioissa (meriliikenteen kabotaasi) 7 päivänä joulukuuta 1992 annettuun neuvoston asetukseen (ETY) N:o 3577/92 ⁽⁴⁾.

⁽³⁾ EYVL L 378, 31.12.1986, s. 4.

⁽⁴⁾ EYVL L 364, 12.12.1992, s. 7.

- (4) Kaikkien kansalaisten pitäisi voida hyötyä meri- ja sisävesiliikenteen sisämarkkinoista. Siksi myös vammaisilla ja liikuntarajoitteisilla henkilöillä, oli liikuntarajoitteen syy sitten vamma, ikä tai jokin muu tekijä, olisi oltava samat mahdollisuudet käyttää matkustajaliikennepalveluja ja risteilyjä kuin muillakin kansalaisilla. Vammaisilla ja liikuntarajoitteisilla henkilöillä on samat oikeudet vapaan liikkuvuuden, valinnanvapauden ja syrjimättömyyden osalta kuin kaikilla muillakin kansalaisilla.
- (5) Jäsenvaltioiden olisi edistettävä julkisen liikenteen ja yhteen sovitettujen lippujen käyttöä eri liikennemuotojen ja toiminnanharjoittajien käytön ja yhteentoimivuuden optimoimiseksi.
- (6) Vammaisten oikeuksia koskevan Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen 9 artikla huomioon ottaen ja jotta vammaisilla ja liikuntarajoitteisilla henkilöillä olisi samat mahdollisuudet matkustamiseen meri- ja sisävesiliikenteessä kuin muillakin kansalaisilla, on syytä vahvistaa säännöt tällaisten henkilöiden syrjimättömyydestä ja avustamisesta matkan aikana. Kyseiset henkilöt olisi näin ollen hyväksyttävä kuljetettavaksi eikä heitä saisi kieltäytyä kuljettamasta lukuun ottamatta tapauksia, joissa se on perusteltua toimivaltaisten viranomaisten määrittämien turvallisuussyiden takia. Heillä olisi oltava oikeus saada apua satamissa sekä matkustaja-aluksilla. Sosiaalisen osallisuuden edistämiseksi kyseisten henkilöiden olisi saatava tätä apua maksutta. Liikenteenharjoittajien olisi vahvistettava esteettömyyttä koskevat ehdot mieluiten eurooppalaisen standardointijärjestelmän pohjalta.
- (7) Uusia satamia ja terminaaleja koskevista suunnitelmista päätettäessä ja laajojen kunnostustöiden yhteydessä kyseisistä tiloista vastuussa olevien tahojen olisi otettava huomioon vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden tarpeet, erityisesti esteettömyyteen liittyvät tarpeet, ja kiinnitettävä erityistä huomiota kaikkien käyttäjien tarpeet huomioon ottavan suunnittelun periaatteesta ("Design for All") aiheutuviin vaatimuksiin. Liikenteenharjoittajien olisi otettava nämä tarpeet huomioon päättäessään uusien matkustaja-alusten suunnittelusta tai alusten korjauksista sisävesialusten teknisistä vaatimuksista 12 päivänä joulukuuta 2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/87/EY⁽¹⁾ ja matkustaja-alusten turvallisuussäännöistä ja -määräyksistä 6 päivänä toukokuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/45/EY⁽²⁾ mukaisesti.
- (8) Jäsenvaltioiden alueella sijaitsevissa satamissa annettavalla avulla pitäisi tarjota vammaisille ja liikuntarajoitteisille henkilöille muun muassa mahdollisuus siirtyä määrätystä satamaan saapumispisteestä matkustaja-alukseen ja matkustaja-aluksesta määrättyyn satamasta poistumispaikkaan, alukseen nouseminen ja siitä poistuminen mukaan luettuina.
- (9) Liikenteenharjoittajien olisi vammaisille ja liikuntarajoitteisille henkilöille annettavaa apua ja henkilökuntansa koulutusta järjestäessään toimittava yhteistyössä vammaisia tai liikuntarajoitteisia henkilöitä edustavien järjestöjen kanssa. Tässä työskentelyssä niiden olisi otettava huomioon myös merenkulkijoiden koulutusta, pätevyyskirjoja ja vahdinpitoa koskevan kansainvälisen yleissopimuksen ja säännösten sekä Kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) suosituksen "Matkustaja-alusten suunnittelu ja toiminta ikääntyvien ja vammaisten tarpeiden ottamiseksi huomioon" asiaa koskevat määräykset.
- (10) Vammaisten tai liikuntarajoitteisten henkilöiden alukseen nousua koskevat säännökset eivät saisi rajoittaa voimassa olevissa kansainvälisissä, unionin tai jäsenvaltioiden määräyksissä vahvistettujen, matkustajien alukseen nousemista koskevien yleisten määräysten soveltamista.
- (11) Matkustajien oikeuksia koskevissa unionin säädöksissä olisi otettava huomioon, että matkustajien ja erityisesti vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden on voitava käyttää eri liikennemuotoja ja siirtyä sujuvasti liikennemuodosta toiseen; aluksen toimintaa koskevia sovellettavia turvallisuusmääräyksiä on kuitenkin noudatettava.
- (12) Matkustajille olisi tiedotettava riittävästi minkä tahansa matkustajaliikennepalvelun tai risteilyn peruuttamisesta tai viivästyisestä, jotta he voivat tehdä tarvittavia järjestelyjä ja hankkia tarpeen vaatiessa tietoa vaihtoehtoisista yhteyksistä.
- (13) Matkan peruuttamisesta tai pitkäaikaisesta viivästyisestä matkustajille aiheutuvia haittoja olisi vähennettävä. Tätä varten matkustajista olisi huolehdittava asianmukaisesti ja heidän olisi voitava peruuttaa matkansa ja saada lippunsa hinta takaisin taikka saada tyydyttävä uusi matkareitti. Matkustajien asianmukainen majoitus ei tarkoita välttämättä hotellimajoitusta, vaan voi olla myös muunlainen käytettävissä oleva majoitusmuoto riippuen erityisesti kulloiseenkin tilanteeseen, matkustajien ajoneuvoihin ja aluksen erityispiirteisiin liittyvistä seikoista. Asianmukaisesti perustelluissa poikkeuksellisissa ja kiireellisissä tapauksissa liikenteenharjoittajien olisi voitava hyödyntää täysimääräisesti käytettävissä olevia asianmukaisia tiloja yhteistyössä siviiliviranomaisten kanssa.

(1) EUVL L 389, 30.12.2006, s. 1.

(2) EUVL L 163, 25.6.2009, s. 1.

- (14) Jos matkustajaliikennepalvelu peruutetaan tai se viivästyy, liikenteenharjoittajien olisi maksettava matkustajille korvaus, joka perustuu prosenttiosuuteen lipun hinnasta, paitsi jos peruutus tai viivästyminen on johtunut aluksen turvallisen toiminnan vaarantavista sääolosuhteista tai poikkeuksellisista olosuhteista, joita ei olisi voitu välttää, vaikka kaikki kohtuulliset toimenpiteet olisi toteutettu.
- (15) Liikenteenharjoittajien olisi yleisesti hyväksytyjen periaatteiden mukaisesti osoitettava, että matkan peruuntuminen tai viivästyminen on johtunut tällaisista sääolosuhteista tai poikkeuksellisista olosuhteista.
- (16) Aluksen turvallisen toiminnan vaarantaviin sääolosuhteisiin olisi katsottava kuuluviksi muun muassa voimakas tuuli, kova merenkäynti, voimakkaat virtaukset, vaikeat jääolosuhteet ja erityisen korkea tai matala vedenpinnan korkeus, hirmumyrskyt, pyörremyrskyt ja tulvat.
- (17) Poikkeukselliseksi olosuhteiksi olisi luokiteltava muun muassa luonnonkatastrofit, kuten tulipalot ja maanjäristykset, terroristi-iskut, sodat ja aseelliset sotilaalliset selkkaukset tai kansalaislevottomuudet, kansannousut, sotilaallinen tai laitton takavarikointi, työriidat, sairaiden, loukkaantuneiden tai menehtyneiden saattaminen maihin, etsintä- ja pelastustoimet merellä tai sisävesillä, ympäristön suojelemiseksi välttämättömät toimenpiteet, liikenteen hallintoelinten tai satamaviranomaisten tekemät päätökset taikka toimivaltaisten viranomaisten tekemät päätökset yleisen järjestyksen ja turvallisuuden osalta sekä kiireellisten kuljetustarpeiden kattamiseksi.
- (18) Liikenteenharjoittajien olisi tehtävä yhteistyötä ottaakseen käyttöön kansalliset tai eurooppalaiset järjestelyt matkustajista huolehtimisen ja heille annetun avun parantamiseksi matkan keskeytyessä, etenkin pitkäaikaisten viivästysten yhteydessä, tai matkan peruuntuessa; sidosryhmien, ammatillisten yhdistysten sekä kuluttajia, matkustajia, vammaisia ja liikuntarajoitteisia henkilöitä edustavien järjestöjen olisi osallistuttava yhteistyöhön. Näistä järjestelyistä olisi ilmoitettava kansallisille täytäntöönpanoelimille.
- (19) Euroopan unionin tuomioistuin on jo todennut, että viivästymisiin ja peruutuksiin johtavat ongelmat voidaan selittää poikkeuksellisten olosuhteiden käsitteellä vain siinä määrin kuin olosuhteet johtuvat liikenteenharjoittajan tavanomaiseen toimintaan kuulumattomista tapahtumista eikä liikenteenharjoittaja voi vaikuttaa niihin. On syytä todeta, että aluksen turvallisen toiminnan vaarantavat sääolosuhteet ovat olosuhteita, joihin liikenteenharjoittaja ei voi vaikuttaa.
- (20) Tämä asetus ei saisi vaikuttaa matkapaketeista, pakettilomista ja pakettikiertomatkoista 13 päivänä kesäkuuta 1990 annetussa neuvoston direktiivissä 90/314/ETY⁽¹⁾ säädettyihin matkustajien oikeuksiin. Tätä asetusta ei pitäisi soveltaa tapauksiin, joissa valmistatka peruutetaan muista syistä kuin matkustajaliikennepalvelun tai risteilyn peruuntumisen takia.
- (21) Matkustajille olisi tiedotettava kaikkien saavutettavissa olevassa muodossa kaikista heidän tämän asetuksen mukaisista oikeuksistaan, jotta he voivat käyttää niitä tehokkaasti. Matkustajien oikeuksiin olisi kuuluttava matkustajaliikennepalvelua ja risteilyä koskevien tietojen saanti ennen matkaa ja matkan aikana. Kaikki matkustajille annettavat olennaiset tiedot olisi annettava myös vammaisille ja liikuntarajoitteisille henkilöille soveltuvissa muodoissa siten, että samat tiedot ovat matkustajien saatavilla esimerkiksi tekstinä, sokeainkirjoituksena, äänitallenteena, kuvattalenteena ja/tai sähköisessä muodossa.
- (22) Matkustajien olisi voitava käyttää oikeuksiaan liikenteenharjoittajien terminaalipitäjien toimivaltuuksiensa rajoissa toteuttamien asianmukaisten ja saavutettavissa olevien valitusmenettelyjen kautta tai tapauksen mukaan teemmällä valitus asianomaisen jäsenvaltion tätä tarkoitusta varten nimeämälle elimelle tai elimille. Liikenteenharjoittajien ja terminaalipitäjien olisi vastattava matkustajien esittämiin valituksiin asetetussa määräajassa ottaen huomioon, että valituksen huomioimatta jättäminen voidaan katsoa liikenteenharjoittajan kannalta kielteiseksi seikaksi.
- (23) Ottaen huomioon jäsenvaltion vahvistamat menettelyt valitusten esittämiseksi, satamassa tai aluksella annettua apua koskeva valitus olisi mieluiten osoitettava elimelle tai elimille, joka tai jotka on nimetty vastaamaan tämän asetuksen noudattamisen valvomisesta siinä jäsenvaltiossa, jossa alukseen nousemiseen käytetty satama sijaitsee, ja kolmannelta maasta liikennöitävien matkustajaliikennepalvelujen osalta siinä jäsenvaltiossa, jossa aluksesta poistumiseen käytetty satama sijaitsee.
- (24) Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tämän asetuksen säännöksiä noudatetaan, ja nimettävä yksi tai useampi toimivaltainen elin valvonta- ja täytäntöönpanotehtäviä suorittamaan. Tämä ei vaikuta matkustajien oikeuteen turvautua tuomioistuinmenettelyyn kansallisen lainsäädännön mukaisesti.
- (25) Tämän asetuksen täytäntöönpanosta vastaavan elimen tai siitä vastaavien elinten olisi oltava riippumattomia kaupallisista eduista. Kunkin jäsenvaltion olisi nimettävä vähintään yksi elin, jolla olisi tarpeen mukaan oltava valtuudet

⁽¹⁾ EYVL L 158, 23.6.1990, s. 59.

ja valmiudet tutkia yksittäiset valitukset ja auttaa kiistojen ratkaisussa. Matkustajien olisi voitava saada nimetyiltä elimeltä perusteltu vastaus kohtuullisessa ajassa. Koska tämän asetuksen täytäntöönpanemiseksi ja erityisesti yhdenmukaisen soveltamisen varmistamiseksi koko unionissa tarvitaan luotettavia tilastotietoja, näiden elinten laatimiin kertomuksiin olisi sisällytettävä mahdollisuuksien mukaan tilastot valituksista ja niiden tuloksista.

- (26) Jäsenvaltioiden olisi säädettävä tämän asetuksen säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja varmistettava, että seuraamuksia sovelletaan. Seuraamusten olisi oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.
- (27) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitteita, joita ovat matkustajien suojelun ja avustamisen korkean tason takaaminen kaikissa jäsenvaltioissa sekä yhdenmukaisten olosuhteiden takaaminen taloudellisten toimijoiden toiminnalle sisämarkkinoilla, vaan ne voidaan toiminnan laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla, joten unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeen.
- (28) Tämän asetuksen täytäntöönpanon olisi perustuttava kuluttajansuojalainsäädännön täytäntöönpanosta vastaavien kansallisten viranomaisten yhteistyöstä 27 päivänä lokakuuta 2004 annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EY) N:o 2006/2004 ⁽¹⁾ ("asetus kuluttajansuojaa koskevasta yhteistyöstä"). Kyseistä asetusta olisi sen vuoksi muutettava.
- (29) Yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24 päivänä lokakuuta 1995 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 95/46/EY ⁽²⁾ olisi tiukasti noudatettava, jotta taataan luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden yksityisyyden suoja ja varmistetaan, että pyydettyjä tietoja ja selvityksiä käytetään vain tässä asetuksessa säädettyjen velvollisuuksien täyttämiseen ja ettei niitä käytetä kyseisten henkilöiden vahingoksi.
- (30) Tässä asetuksessa kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustettuja periaatteita, sellaisina kuin niihin viitataan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklassa,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

⁽¹⁾ EUVL L 364, 9.12.2004, s. 1.

⁽²⁾ EYVL L 281, 23.11.1995, s. 31.

I LUKU

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla

Kohde

Tässä asetuksessa vahvistetaan meri- ja sisävesiliikenteen alaa koskevat säännöt seuraavista:

- matkustajien syrjimätön kohtelu liikenteenharjoittajien tarjoamissa kuljetusehdoissa;
- vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden syrjimättömyys ja avustaminen;
- matkustajien oikeudet peruuntumis- tai viivästymistapauksissa;
- tiedot, jotka matkustajille on vähintään annettava;
- valitusten käsittely;
- yleiset täytäntöönpanoa koskevat säännöt.

2 artikla

Soveltamisala

- Tätä asetusta sovelletaan matkustajiin, jotka
 - käyttävät matkustajaliikennepalveluja, kun alukseen nousemiseen tarkoitettu satama sijaitsee jäsenvaltion alueella;
 - käyttävät matkustajaliikennepalveluja, kun alukseen nousemiseen tarkoitettu satama sijaitsee jäsenvaltion alueen ulkopuolella ja aluksesta poistumiseen tarkoitettu satama sijaitsee jäsenvaltion alueella edellyttäen, että palvelun suorittaa 3 artiklan e alakohdassa tarkoitettu unionin liikenteenharjoittaja;
 - ovat risteilyllä, jonka osalta alukseen nousemiseen tarkoitettu satama sijaitsee jäsenvaltion alueella. Näihin matkustajiin ei kuitenkaan sovelleta 16 artiklan 2 kohtaa, 18 artiklaa, 19 artiklaa eikä 20 artiklan 1 ja 4 kohtaa.
- Tätä asetusta ei sovelleta matkustajiin, jotka
 - matkustavat aluksilla, jotka saavat kuljettaa enintään 12 matkustajaa;
 - matkustavat aluksilla, joiden käytöstä vastaava miehistö koostuu enintään kolmesta henkilöstä, tai kun matkustajaliikennepalvelun kokonaismatka on alle 500 metriä yhdensuuntaisesti;
 - ovat muilla retkillä ja kiertoajeluilla kuin risteilyillä; tai

d) matkustavat aluksilla, jotka eivät kulje konevoimalla, tai alkuperäisillä historiallisilla matkustaja-aluksilla ja niiden yksittäisillä kaksoiskappaleilla, jotka on suunniteltu ennen vuotta 1965 ja rakennettu pääosin alkuperäisistä rakennusaineista ja jotka saavat kuljettaa enintään 36 matkustajaa.

3. Jäsenvaltiot voivat 18 päivänä joulukuuta 2012 alkavan kahden vuoden jakson ajaksi vapauttaa tämän asetuksen säännösten soveltamisesta sellaiset merialukset, joiden bruttovetoisuus on alle 300 ja joita käytetään kotimaanliikenteessä, jos matkustajien tämän asetuksen mukaiset oikeudet taataan riittävällä tavalla kansallisessa lainsäädännössä.

4. Jäsenvaltiot voivat vapauttaa julkisia palveluja koskevien velvoitteiden, julkisia palveluja koskevien sopimusten tai integroitujen palvelujen piiriin kuuluvan matkustajaliikennepalvelun tämän asetuksen soveltamisesta edellyttäen, että kansallisessa lainsäädännössä turvataan vastaavalla tavalla tämän asetuksen mukaiset matkustajien oikeudet.

5. Minkään tässä asetuksessa ei pidä tulkita muodostavan teknisiä vaatimuksia, joilla liikenteenharjoittajat, terminaalinpitäjät tai muut tahot veloitettaisiin muuttamaan tai korvaamaan aluksia, satamien infrastruktuuria, satamia tai satamaterminalia, sanotun kuitenkin rajoittamatta direktiivin 2006/87/EY ja direktiivin 2009/45/EY soveltamista.

3 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan

- a) "vammaisella" tai "liikuntarajoitteisella henkilöllä" henkilöä, jonka liikuntakyky on (sensorisen tai motorisen, pysyvän tai tilapäisen) fyysisen vamman, kehitysvamman tai ymmärtämisvaikeuden tai vamman aiheuttaneen jonkin muun syyn taikka iän takia rajoittunut hänen käyttäessään kulkuneuvoja ja jonka tilanne edellyttää asianmukaista huomiota ja kaikille matkustajille tarjolla olevien palvelujen mukauttamista kyseisen henkilön erityisiin tarpeisiin;
- b) "jäsenvaltion alueella" Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 355 artiklassa tarkoitettua aluetta, johon sovelletaan perussopimusta siinä määrätyn edellytyksin;
- c) "esteettömyyttä koskevilla ehdoilla" satamaterminalien ja alusten ja niiden tilojen esteettömyyttä vammaisten tai liikuntarajoitteisten henkilöiden kannalta koskevia asiaankuuluvia vaatimuksia, ohjeita ja tietoja;
- d) "liikenteenharjoittajalla" luonnollista tai oikeushenkilöä, joka ei ole matkanjärjestäjä, matkatoimisto eikä lipunmyyjä ja joka tarjoaa matkustajaliikennepalveluja tai risteilyjä suurelle yleisölle;
- e) "unionin liikenteenharjoittajalla" liikenteenharjoittajaa, joka on sijoittautunut jäsenvaltion alueelle tai joka tarjoaa matkustajaliikennepalveluja jonkin jäsenvaltion alueelle tai sieltä käsin;
- f) "matkustajaliikennepalvelulla" meri- ja sisävesiliikenteen matkustajien kaupallista kuljetuspalvelua julkaistun aikataulun mukaisesti;
- g) "integroiduilla palveluilla" yhdistettyjä kuljetuspalveluja tietyllä maantieteellisellä alueella, joiden yhteydessä käytetään samaa tiedotuspalvelua, lippujärjestelmää ja aikataulua;
- h) "kuljetuksen suorittavalla liikenteenharjoittajalla" henkilöä, joka ei ole liikenteenharjoittaja ja joka tosiasiallisesti suorittaa kuljetuksen kokonaan tai osittain;
- i) "sisävesivälillä" luonnollista tai keinotekoisista kulkukelpoista sisämaan vesistöä tai toisiinsa yhdistyvien vesistöjen järjestelmää, jota käytetään kuljetuksissa, kuten järviä, jokia tai kanavia tai näiden yhdistelmiä;
- j) "satamalla" paikkaa tai maantieteellistä aluetta, jossa on tehty sellaisia parannustöitä ja joka on varustettu siten, että se voi ottaa vastaan aluksia, ja jossa matkustajia nousee säännöllisesti alukseen tai poistuu aluksesta;
- k) "satamaterminalilla" liikenteenharjoittajan tai terminaalinpitäjän miehittämää terminaalialuetta satamassa, jossa on tilat, esimerkiksi lähtöselvityspisteet, lippupisteet tai odotustilat, ja henkilökunta matkustajaliikennepalveluja käyttävien tai risteilymatkustajien alukseen nousemista tai aluksesta poistumista varten;
- l) "aluksella" meri- ja sisävesiliikenteessä käytettävää alusta;
- m) "kuljetussopimuksella" liikenteenharjoittajan ja matkustajan välistä kuljetussopimusta, joka koskee yhden tai useamman matkustajaliikennepalvelun tai risteilyn suorittamista;
- n) "lipulla" voimassa olevaa asiakirjaa tai muuta todistetta kuljetussopimuksesta;
- o) "lipunmyyjällä" välittäjää, joka tekee kuljetussopimuksia liikenteenharjoittajan puolesta;
- p) "matkatoimistolla" välittäjää, joka tekee kuljetussopimuksia matkustajan tai matkanjärjestäjän puolesta;
- q) "matkanjärjestäjällä" direktiivin 90/314/ETY 2 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettua matkanjärjestäjää tai välittäjää, joka ei ole liikenteenharjoittaja;
- r) "varauksella" matkustajaliikennepalvelun tai risteilyn tiettyyn lähtöön suoritettua varausta;

- s) "terminaalinpitäjällä" jäsenvaltion alueella toimivaa yksityistä tai julkista tahoa, joka vastaa satamaterminaalin hallinnosta ja hoidosta;
- t) "risteilyllä" yksinomaan virkistys- tai vapaa-ajanviettotarkoituksessa tarjottua meri- tai sisävesiliikenteen kuljetuspalvelua, johon kuuluu majoitus ja muita palveluja ja johon sisältyy yli kaksi yöpymistä aluksella;
- u) "merionnettomuudella" aluksen haaksirikkoa, kaatumista, yhteentörmäystä tai karilleajoa taikka räjähdystä, tulipaloa tai aluksessa olevaa vikaa.

4 artikla

Liput ja syrjimättömät sopimusehdot

1. Liikenteenharjoittajien on kirjoitettava matkustajille lippu, jolle kansallisessa lainsäädännössä määritellä muuta matkustamiseen oikeuttavaa asiakirjaa. Lippu voidaan kirjoittaa sähköisessä muodossa.

2. Liikenteenharjoittajien tai lipunmyyjien soveltamia sopimusehtoja ja hintoja on tarjottava suurelle yleisölle ilman minkäänlaista suoraa tai välillistä, lopullisen asiakkaan kansalaisuuteen taikka liikenteenharjoittajan tai lipunmyyjän sijoittautumispaikkaan unionissa perustuvaa syrjintää, sanotun kuitenkin rajoittamatta sosiaalisiin syihin perustuvien erityishintojen soveltamista.

5 artikla

Muut suorittavat osapuolet

1. Jos tämän asetuksen mukaisten velvollisuuksien suorittaminen on uskottu kuljetuksen suorittavalle liikenteenharjoittajalle, lipunmyyjälle tai muulle henkilölle, liikenteenharjoittaja, matkatoimisto, matkanjärjestäjä tai terminaalinpitäjä, joka on uskonut tällaisten velvollisuuksien suorittamisen toiselle, on kuitenkin vastuussa kyseisen suorittavan osapuolen työtehtäviensä puitteissa suorittamista toimista ja laiminlyönneistä.

2. Edellä olevan 1 kohdan lisäksi henkilöä, jolle liikenteenharjoittaja, matkatoimisto, matkanjärjestäjä tai terminaalinpitäjä on uskonut velvollisuuden suorittamisen, koskevat uskotun velvollisuuden osalta tämän asetuksen säännökset, korvausvastuuta ja tästä vastuusta vapauttavia perusteita koskevat säännökset mukaan luettuina.

6 artikla

Velvollisuuksista luopumista koskeva kieltö

Tämän asetuksen mukaisista oikeuksista ei saa luopua eikä sen mukaisia velvollisuuksia saa rajoittaa varsinkaan kuljetussopimukseen sisältyvällä vapauttavalla tai rajoittavalla lausekkeella.

II LUKU

VAMMAISTEN JA LIIKUNTARAJOITTEISTEN HENKILÖIDEN OIKEUDET

7 artikla

Oikeus kuljetukseen

1. Liikenteenharjoittajat, matkatoimistot ja matkanjärjestäjät eivät saa kieltäytyä hyväksymästä varausta, kirjoittamasta tai muutoin antamasta lippua tai ottamasta alukseen henkilöitä vammaisuuden tai liikuntarajoitteisuuden perusteella sinänsä.

2. Vammaisille tai liikuntarajoitteisille henkilöille on tarjottava varauksia ja lippuja lisämaksutta ja samoin ehdoin kuin muille matkustajille.

8 artikla

Poikkeukset ja erityisehdot

1. Poiketen siitä, mitä 7 artiklan 1 kohdassa säädetään, liikenteenharjoittajat, matkatoimistot ja matkanjärjestäjät voivat kieltäytyä hyväksymästä varausta tai kirjoittamasta tai muutoin antamasta lippua tai ottamasta vammaista tai liikuntarajoitteista henkilöä alukseen,

a) jos se on välttämätöntä kansainvälisissä, unionin tai kansallisissa säädöksissä vahvistettujen sovellettavien turvallisuusvaatimusten tai toimivaltaisten viranomaisten vahvistamien turvallisuusvaatimusten noudattamiseksi;

b) jos kyseisen henkilön alukseen nousemista, aluksesta poistumista ja kuljettamista on matkustaja-aluksen suunnittelun tai sataman infrastruktuurin ja laitteiden, satamaterminaalit mukaan luettuina, vuoksi mahdotonta suorittaa turvallisesti tai toimivalla tavalla.

2. Jos 1 kohdassa tarkoitettujen syiden perusteella on kieltäydytty hyväksymästä varausta tai kirjoittamasta tai muutoin antamasta lippua, liikenteenharjoittajien, matkatoimistojen tai matkanjärjestäjien on toteutettava kaikki kohtuulliset toimenpiteet, jotta asianomaiselle henkilölle voidaan ehdottaa hyväksyttävissä oleva vaihtoehto liikenteenharjoittajan tarjoamaa matkustajaliikennepalvelua tai risteilyä käyttäen.

3. Jos vammaista tai liikuntarajoitteista henkilöä, jolla on varaus tai lippu ja joka on täyttänyt 11 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja vaatimukset, kuitenkin kieltäydytään ottamasta alukseen tämän asetuksen perusteella, kyseiselle henkilölle ja hänen seurassaan tämän artiklan 4 kohdassa tarkoitettulle henkilölle on tarjottava oikeus valita, haluaako hän, että lipusta maksettu hinta palautetaan vai uuden matkareitin liitteen I mukaisesti. Paluumatkaa tai uutta matkareittiä koskeva oikeus edellyttää kaikkien turvallisuusvaatimusten täyttämistä.

4. Liikenteenharjoittajat, matkatoimistot ja matkanjärjestäjät voivat 1 kohdan mukaisten ehtojen täyttyessä ja asian ollessa ehdottoman välttämätöntä edellyttää, että vammaisten tai liikuntarajoitteisten henkilöiden seurassa matkustaa toinen henkilö, joka kykenee antamaan vammaisen tai liikuntarajoitteisen henkilön tarvitsemaa apua. Matkustajaliikennepalvelujen osalta tällainen seurassa matkustava henkilö on kuljetettava maksutta.

5. Kun liikenteenharjoittajat, matkatoimistot tai matkanjärjestäjät turvautuvat 1 tai 4 kohdan säännöksiin, niiden on ilmoitettava viipymättä asianomaiselle vammaiselle tai liikuntarajoitteiselle henkilölle poikkeusjärjestelyn erityiset syyt. Nämä syyt on pyydettyä annettava muodollisesti tiedoksi vammaiselle tai liikuntarajoitteiselle henkilölle kirjallisesti viiden työpäivän kuluessa pyynnöstä. Jos on kyseessä 1 kohdan a alakohdan mukainen kieltäytyminen, on viitattava sovellettaviin turvallisuusvaatimuksiin.

9 artikla

Esteettömyys ja tiedotus

1. Liikenteenharjoittajien ja terminaalipitäjien on yhteistyössä vammaisia tai liikuntarajoitteisia henkilöitä edustavien järjestöjen kanssa ja tarvittaessa omien järjestöjensä kautta laadittava tai niillä on oltava syrjimättömät esteettömyyttä koskevat ehdot vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden ja heidän seurasaan matkustavien henkilöiden kuljetukselle. Esteettömyyttä koskevat ehdot on ilmoitettava pyynnöstä kansallisille täytäntöönpanoelimille.

2. Liikenteenharjoittajien ja terminaalipitäjien on asetettava 1 kohdassa tarkoitetut esteettömyyttä koskevat ehdot yleisesti saataville fyysisesti tai internetiin, pyynnöstä soveltuvassa muodossa, ja samoilla kielillä kuin muut kaikille matkustajille yleensä annettavat tiedot. Vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden tarpeisiin on kiinnitettävä erityistä huomiota.

3. Matkanjärjestäjien on asetettava saataville 1 kohdan mukaiset esteettömyyttä koskevat ehdot, joita sovelletaan niiden järjestämiin, myymiin tai myytäväksi tarjottuihin matkapaketteihin, pakettilomiin ja pakettikiertomatkoihin sisältyviin matkoihin.

4. Liikenteenharjoittajien, matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien on varmistettava, että kaikki kuljetusehtoja koskevat tarpeelliset tiedot, matkatiedot ja esteettömyyttä koskevat ehdot ovat saatavilla, myös verkkovaraus- ja verkkotietopalveluissa, asianmukaisissa ja vammaisille ja liikuntarajoitteisille henkilöille soveltuvissa muodoissa. Apua tarvitsevien henkilöiden on saatava avustamisesta kirjallinen vahvistus millä tahansa käytettävissä olevalla välineellä, sähköiset välineet ja tekstiviestit (SMS) mukaan luettuina.

10 artikla

Oikeus avun saamiseen satamissa ja aluksissa

Liikenteenharjoittajien ja terminaalipitäjien on toimivaltuuksiansa rajoissa annettava maksutta vammaisille ja liikuntarajoitteisille henkilöille liitteiden II ja III mukaista apua satamissa, myös alukseen nousemisen ja aluksesta poistumisen yhteydessä, ja aluksella, jollei 9 artiklan 1 kohdassa säädetystä esteettömyyttä koskevista ehdoista muuta johdu. Apu on mahdollisuuksien mukaan mukautettava vammaisen tai liikuntarajoitteisen henkilön yksilöllisiin tarpeisiin.

11 artikla

Avustamisen edellytykset

1. Liikenteenharjoittajien ja terminaalinhoitajien on toimivaltuuksiansa rajoissa avustettava vammaisia ja liikuntarajoitteisia henkilöitä 10 artiklan mukaisesti, jos

- a) liikenteenharjoittajalle tai terminaalipitäjälle on ilmoitettu millä tahansa käytettävissä olevalla välineellä, sähköiset välineet ja tekstiviestit mukaan luettuina, kyseisen henkilön tällaisesta avuntarpeesta vähintään 48 tuntia ennen kuin apua tarvitaan, mikäli matkustaja ja liikenteenharjoittaja tai terminaalipitäjä eivät ole sopineet lyhyemmästä ajasta; ja
- b) vammaisen tai liikuntarajoitteisen henkilö saapuu satamaan tai 12 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuun ilmoitettuun pisteeseen
 - i) liikenteenharjoittajan kirjallisesti ilmoittamana määräaikana, joka saa olla enintään 60 minuuttia ennen ilmoitettua alukseen nousemisaikaa, tai
 - ii) jos alukseen nousemisaikaa ei ole ilmoitettu, viimeistään 60 minuuttia ennen ilmoitettua lähtöaikaa, mikäli matkustaja ja liikenteenharjoittaja tai terminaalipitäjä eivät ole sopineet lyhyemmästä ajasta.

2. Edellä olevan 1 kohdan lisäksi vammaisten tai liikuntarajoitteisten henkilöiden on ilmoitettava liikenteenharjoittajalle varasta tehdessään tai lippua ennakkoon ostaessaan majoitukseen, istumapaikkaan tai palveluihin liittyvistä erityistarpeistaan tai tarpeesta ottaa mukaan lääkinnällisiä välineitä, jos tarve on kyseisenä ajankohtana tiedossa.

3. Tällainen 1 kohdan a alakohdan ja 2 kohdan mukainen ilmoitus voidaan aina toimittaa matkatoimistolle tai matkanjärjestäjälle, jolta lippu on ostettu. Jos samalla lipulla voidaan matkustaa useita matkoja, yksi ilmoitus riittää, edellyttäen, että seuraavien matkojen aikataulusta on annettu riittävät tiedot. Matkustajan on saatava vahvistus, jossa todetaan, että avuntarpeesta on ilmoitettu 1 kohdan a alakohdassa ja 2 kohdassa vaaditulla tavalla.

4. Jos ilmoitusta ei ole tehty 1 kohdan a alakohdan ja 2 kohdan mukaisesti, liikenteenharjoittajien ja terminaalinhoitajien on toteutettava kaikki kohtuulliset toimenpiteet varmistaakseen, että apua annetaan siten, että vammaisen tai liikuntarajoitteisen henkilö voi nousta alukseen, poistua aluksesta ja matkustaa aluksella.

5. Jos vammaisen tai liikuntarajoitteisen henkilön mukana matkustaa hyväksytty avustajakoira, koira on majoitettava yhdessä kyseisen henkilön kanssa, edellyttäen, että liikenteenharjoittajalle, matkatoimistolle tai matkanjärjestäjälle on ilmoitettu tästä niiden sovellettavien kansallisten sääntöjen mukaisesti, jotka koskevat hyväksyttyjen avustajakoirien kuljettamista matkustajaluksilla, jos tällaisia sääntöjä on olemassa.

12 artikla

Ilmoitusten vastaanottaminen ja tapaamispisteiden ilmoittaminen

1. Liikenteenharjoittajien, terminaalipitäjien, matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet ilmoitusten pyytämiseksi ja 11 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 11 artiklan 2 kohdan mukaisesti tehtyjen ilmoitusten vastaanottamiseksi. Tämä velvollisuus koskee niiden kaikkia myyntipisteitä, puhelin- ja internetmyynti mukaan luettuina.

2. Jos matkatoimistot tai matkanjärjestäjät vastaanottavat 1 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen, niiden on normaalin aukioloaikansa puitteissa siirrettävä 1 kohdassa tarkoitetut tiedot viipymättä liikenteenharjoittajalle tai terminaalipitäjälle.

3. Liikenteenharjoittajien ja terminaalipitäjien on ilmoitettava satamaterminalien sisä- tai ulkopuolella sijaitseva piste, jossa vammaiset tai liikuntarajoitteiset henkilöt voivat ilmoittaa tulostaan ja pyytää tarvitsemaansa apua. Tämä piste on merkittävä selvästi opastein ja siinä on annettava soveltuvassa muodossa perustiedot satamaterminalista ja annettavasta avusta.

13 artikla

Avustamisen laatuvaatimukset

1. Terminaalipitäjien ja liikenteenharjoittajien, joiden satamaterminalien tai matkustajaliikennepalvelujen kaupallisen liikenteen matkustajamäärä on edeltävän kalenterivuoden aikana ollut yhteensä yli 100 000, on toimivaltuuksiansa rajoissa asetettava laatuvaatimukset liitteissä II ja III tarkoitetulle avustamiselle ja määriteltävä näiden vaatimusten noudattamiseksi tarvittavat voimavarat yhteistyössä vammaisia tai liikuntarajoitteisia henkilöitä edustavien järjestöjen kanssa ja tarvittaessa omien järjestöjensä välityksellä.

2. Laatuvaatimuksia asetettaessa on otettava täysimääräisesti huomioon kansainvälisesti hyväksytyt toimintatavat ja käytännösäännöt, jotka koskevat vammaisten tai liikuntarajoitteisten henkilöiden kuljettamisen helpottamista, erityisesti IMO:n suositus "Design and Operation of Passenger Ships to Respond to Elderly and Disabled Persons' Needs".

3. Terminaalipitäjien ja liikenteenharjoittajien on asetettava 1 kohdassa tarkoitetut laatuvaatimukset yleisesti saataville fyysisesti tai internetiin soveltuvassa muodossa ja samoilla kielillä kuin muut kaikille matkustajille yleensä annettavat tiedot.

14 artikla

Koulutus ja ohjeet

Rajoittamatta merenkulkijoiden koulutusta, pätevyyskirjoja ja vahdinpitoa koskevan kansainvälisen yleissopimuksen ja säännösten sekä Reinin vesiliikenteestä tehdyn tarkistetun yleissopimuksen ja Tonavan vesiliikenteestä tehdyn yleissopimuksen nojalla annettujen sääntöjen soveltamista liikenteenharjoittajien ja tapauksen mukaan terminaalipitäjien on laadittava vammaisuuteen liittyvää koulutusta koskevat menettelyt, myös ohjeet, ja varmistettava, että

- niiden henkilöstö, myös muiden suorittavien osapuolten palveluksessa oleva henkilöstö, joka antaa suoraa apua vammaisille ja liikuntarajoitteisille henkilöille, on saanut vammaisuuteen liittyvää koulutusta tai ohjeita liitteessä IV olevassa A ja B kohdassa kuvatun mukaisesti;
- niiden henkilöstö, joka muutoin vastaa lippujen varaamisesta ja myymisestä tai alukseen nousemisesta tai siitä poistumisesta, myös muiden suorittavien osapuolten palveluksessa oleva henkilöstö, on koulutettu tai ohjeistettu liitteessä IV olevassa A kohdassa kuvatun mukaisesti; ja
- edellä olevassa a ja b alakohdassa tarkoitettu henkilöstö pitää yllä ammattitaitoaan esimerkiksi ohjeiden tai tarvittaessa kertauskurssien avulla.

15 artikla

Korvaus liikkumisen apuvälineistä tai muista erityisvälineistä

1. Liikenteenharjoittajat ja terminaalinhoitajat ovat vastuussa vammaisen tai liikuntarajoitteisen henkilön käyttämän liikkumisen apuvälineen tai muun erityisvälineen katoamisen tai vahingoittumisen seurauksena kärsitystä menetyksestä, jos menetyksen aiheuttanut tapahtuma on johtunut liikenteenharjoittajan tai terminaalipitäjän tuottamuksesta tai laiminlyönnistä. Liikenteenharjoittajan tuottamuksen tai laiminlyönnin oletetaan tapahtuneen, jos menetyksen on aiheuttanut merionnettomuus.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun korvauksen on oltava välineiden jälleenhankinta-arvon tai tapauksen mukaan niiden korjauskustannusten suuruinen.

3. Edellä olevaa 1 ja 2 kohtaa ei sovelleta, jos merten matkustajaliikenteen harjoittajan vastuusta onnettomuustapauksessa 23 päivänä huhtikuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 392/2009 ⁽¹⁾ 4 artiklaa sovelletaan.

4. Lisäksi sopivan väliaikaisen korvaavan välineen saamiseksi pikaisesti kyseisen matkustajan käyttöön on toteutettava kaikki mahdolliset toimet.

⁽¹⁾ EUVL L 131, 28.5.2009, s. 24.

III LUKU

18 artikla

**LIIKENTEENHARJOITAJIEN JA TERMINAALINPITÄJIEN
VELVOLLISUUDET MATKAN KESKEYTYESSÄ****Uusi matkareitti ja lipun hinnan palautus lähdön
peruuntuessa tai viivästyessä**

16 artikla

Tiedottaminen lähdön peruuntuessa tai viivästyessä

1. Matkustajaliikennepalvelun tai risteilyn lähdön peruuntuessa tai viivästyessä liikenteenharjoittajan tai tapauksen mukaan terminaalinpitäjän on ilmoitettava satamaterminalaesta tai, jos mahdollista, satamista lähteville matkustajille mahdollisimman pian ja joka tapauksessa viimeistään 30 minuutin kuluttua aikataulun mukaisesta lähtöajasta kyseinen tilanne sekä arvioitu lähtöaika ja arvioitu saapumisaika heti, kun kyseiset tiedot ovat saatavissa.

2. Jos matkustajat menettävät peruuntumisen tai viivästyksen takia kuljetuspalvelun jatkoyhteyden, liikenteenharjoittajan ja tapauksen mukaan terminaalinpitäjän on toteutettava kohtuulliset toimenpiteet tiedottaakseen asianomaisille matkustajille vaihtoehtoisista jatkoyhteyksistä.

3. Liikenteenharjoittajan tai tapauksen mukaan terminaalinpitäjän on varmistettava, että vammaiset tai liikuntarajoitteiset henkilöt saavat 1 ja 2 kohdassa edellytetyt tiedot soveltuvassa muodossa.

17 artikla

Apu lähdön peruuntuessa tai viivästyessä

1. Jos liikenteenharjoittaja perustellusti arvioi matkustajaliikennepalvelun tai risteilyn lähdön peruuntuvan tai viivästyvän enemmän kuin 90 minuuttia aikataulun mukaisesta lähtöajastaan, satamaterminalaesta lähteville matkustajille on tarjottava maksutta välipaloja, aterioita tai virvokkeita kohtuullisessa suhteessa odotusaikaan, jos niitä on saatavissa tai niitä voidaan kohtuudella toimittaa paikalle.

2. Jos lähdön peruuntumisen tai viivästyksen vuoksi on välttämätöntä majoittua yhdeksi tai useammaksi yöksi tai jos matkustajan suunnittelemaa pidempi oleskelu osoittautuu välttämättömäksi, liikenteenharjoittajan on silloin, kun se on fyysisesti mahdollista, tarjottava satamaterminalaesta lähteville matkustajille 1 kohdassa säädettyjen välipalojen, aterioiden tai virvokkeiden lisäksi maksutta asianmukainen majoitus aluksella tai maissa sekä satamaterminalin ja majoituspaikan välinen kuljetus. Liikenteenharjoittaja voi rajoittaa majoituskustannukset maissa, satamaterminalin ja majoituspaikan välistä kuljetusta lukuun ottamatta, 80 euroon yöltä ja enintään kolmeen yöhön matkustajaa kohti.

3. Liikenteenharjoittajan on 1 ja 2 kohtaa sovellettaessa kiinnitettävä erityistä huomiota vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden sekä mahdollisten saattajien tarpeisiin.

1. Jos liikenteenharjoittaja perustellusti arvioi matkustajaliikennepalvelun lähdön satamaterminalaesta peruuntuvan tai viivästyvän enemmän kuin 90 minuuttia, matkustajille on viipymättä tarjottava valittavaksi

a) joko uusi matkareitti kuljetussopimuksessa yksilöityyn lopulliseen määräpaikkaan vastaavin ehdoin mahdollisimman pian ja lisämaksutta;

b) tai lipun hinnan palautus ja tarvittaessa paluumatka maksutta mahdollisimman pian kuljetussopimuksessa yksilöityyn ensimmäiseen lähtöpaikkaan.

2. Jos matkustajaliikennepalvelun lähtö satamasta peruuntuu tai viivästyä enemmän kuin 90 minuuttia, matkustajilla on oikeus liikenteenharjoittajan tarjoamaan uuteen matkareittiin tai lipun hinnan palautukseen.

3. Edellä 1 kohdan b alakohdassa ja 2 kohdassa säädetty lipun hinnan palautus on suoritettava kokonaisuudessaan seitsemän päivän kuluessa käteisenä, sähköisenä pankkisiirtona, pankkisiirtona tai sekillä kultakin matkan osalta, joka jää tekemättä, sekä jo tehdyiltä osilta matkaa, jos matkasta ei ole enää hyötyä matkustajan alkuperäisen matkasuunnitelman kannalta. Lipun hinnan palautus voidaan matkustajan suostumuksella suorittaa kokonaisuudessaan ostohintaa vastaavana määränä myös matkakuponkeina ja/tai muina palveluina, jos niiden ehdot ovat joustavat erityisesti voimassaoloajan ja määräpaikan osalta.

19 artikla

Lipun hinnan korvaaminen saapumisen viivästyessä

1. Matkustajat voivat kuljetusoikeutta menettämättä pyytää liikenteenharjoittajalta korvausta, jos saapumisaika lopulliseen määräpaikkaan viivästyä kuljetussopimuksessa esitetystä. Korvauksen on oltava vähintään 25 prosenttia lipun hinnasta, kun viivästyminen on vähintään

a) tunti, jos matkan aikataulun mukainen kesto on enintään neljä tuntia;

b) kaksi tuntia, jos matkan aikataulun mukainen kesto on yli neljä tuntia mutta enintään kahdeksan tuntia;

c) kolme tuntia, jos matkan aikataulun mukainen kesto on yli kahdeksan tuntia mutta enintään 24 tuntia; tai

d) kuusi tuntia, jos matkan aikataulun mukainen kesto on yli 24 tuntia.

Jos viivästyminen ylittää kaksinkertaisesti a–d alakohdassa säädetyn ajan, korvauksen on oltava 50 prosenttia lipun hinnasta.

2. Matkustajat, joilla on näyttölippu tai kausilippu ja joiden kohdalla saapuminen viivästyy toistuvasti kyseisen lipun voimassaoloaikana, voivat pyytää riittävää korvausta liikenteenharjoittajan korvausjärjestelyjen mukaisesti. Näissä järjestelyissä on mainittava perusteet saapumisen viivästyksen määrittämiselle ja korvauksen laskemiselle.

3. Korvaus on laskettava suhteessa hintaan, jonka matkustaja on tosiasiallisesti maksanut viivästyneestä matkustajaliikennepalvelusta.

4. Jos kuljetus koskee meno-paluumatkaa, korvaus saapumisen viivästyisestä joko meno- tai paluumatkalla on laskettava suhteessa puoleen siitä hinnasta, joka kyseisen matkustajaliikennepalvelun kuljetuksesta on maksettu.

5. Korvaus on maksettava kuukauden kuluessa korvausvaatimuksen esittämisestä. Korvaus voidaan maksaa matkakuponkeina ja/tai muina palveluina, jos niiden ehdot ovat joustavat erityisesti voimassaoloajan ja määräpaikan osalta. Korvaus on matkustajan pyynnöstä maksettava rahana.

6. Lipun hinnasta maksettavasta korvauksesta ei saa vähentää liiketoimen kustannuksia, kuten maksuja, puhelinkuluja tai postimaksuja. Liikenteenharjoittajat voivat ottaa käyttöön vähimmäisrajan, jonka alittuessa korvauksia ei makseta. Tämä raja saa olla enintään 6 euroa.

20 artikla

Poikkeukset

1. Lukuun ottamatta matkustajia, joilla on näyttölippu tai kausilippu, 17, 18 ja 19 artiklaa ei sovelleta matkustajiin, joilla on avoin lippu, niin kauan kuin lähtöajankohtaa ei ole täsmennetty.

2. Edellä olevaa 17 ja 19 artiklaa ei sovelleta, jos matkustajalle on ilmoitettu peruuntumisesta tai viivästyisestä ennen lipun ostamista tai jos peruuntuminen tai viivästyminen aiheutuu matkustajan syystä.

3. Edellä olevaa 17 artiklan 2 kohtaa ei sovelleta, jos liikenteenharjoittaja osoittaa, että peruuntuminen tai viivästyminen johtuu aluksen turvallisen toiminnan vaarantavista sääolosuhteista.

4. Edellä olevaa 19 artiklaa ei sovelleta, jos liikenteenharjoittaja osoittaa, että peruuntuminen tai viivästyminen johtuu aluksen turvallisen toiminnan vaarantavista sääolosuhteista tai matkustajaliikennepalvelun suorittamista haittaavista poikkeuksellisista olosuhteista, joita ei olisi voitu välttää, vaikka kaikki kohdella edellytettävät toimenpiteet olisi toteutettu.

21 artikla

Lisävaateet

Tämä asetus ei estä matkustajia hakemasta kansallisen lainsäädännön mukaista korvausta liikennepalvelujen peruuntumisesta tai viivästyisestä aiheutuneesta vahingosta kansalliselta tuomioistuimelta, myös direktiivin 90/314/ETY nojalla.

IV LUKU

TIEDOTTAMISTA JA VALITUKSIA KOSKEVAT YLEISET SÄÄNNÖT

22 artikla

Oikeus saada matkatietoja

Liikenteenharjoittajien ja terminaalipitäjien on toimivaltuuksiansa rajoissa annettava matkustajille riittävästi tietoja koko heidän matkansa ajan kaikkien saavutettavissa olevassa muodossa ja samoilla kielillä kuin muut kaikille matkustajille yleensä annettavat tiedot. Vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden tarpeisiin on kiinnitettävä erityistä huomiota.

23 artikla

Tiedottaminen matkustajien oikeuksista

1. Liikenteenharjoittajien, terminaalipitäjien ja tapauksen mukaan satamaviranomaisten on toimivaltuuksiansa rajoissa varmistettava, että matkustajille tämän asetuksen nojalla kuuluvista oikeuksista on yleisesti saatavissa tietoa aluksissa, satamaterminaaleissa ja mahdollisuuksien mukaan satamissa. Tieto on annettava mahdollisuuksien mukaan saavutettavissa olevassa muodossa ja samoilla kielillä kuin muut kaikille matkustajille yleensä annettavat tiedot. Tietoja annettaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden tarpeisiin.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun tiedottamisvelvollisuuden täyttämiseksi liikenteenharjoittajat, terminaalipitäjät ja tapauksen mukaan satamaviranomaiset voivat käyttää komission kaikilla Euroopan unionin toimielinten virallisilla kielillä laatimaa ja näiden saataville saattamaa yhteenvetoa tämän asetuksen säännöksistä.

3. Liikenteenharjoittajien, terminaalipitäjien ja tapauksen mukaan satamaviranomaisten on ilmoitettava matkustajille asianmukaisella tavalla aluksilla, satamaterminaaleissa ja mahdollisuuksien mukaan satamissa asianomaisen jäsenvaltion 25 artiklan 1 kohdan nojalla nimeämän täytäntöönpanoelimen yhteystiedot.

24 artikla

Valitukset

1. Liikenteenharjoittajien ja terminaalipitäjien on perustettava tai niillä on oltava käytössä saavutettavissa oleva menettely, jolla tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvia oikeuksia ja velvollisuuksia koskevat valitukset käsitellään.

2. Jos tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluva matkustaja haluaa esittää liikenteenharjoittajalle tai terminaalipitäjälle valituksen, hänen on tehtävä se kahden kuukauden kuluessa siitä, kun palvelu suoritettiin tai kun se olisi pitänyt suorittaa. Liikenteenharjoittajan tai terminaalipitäjän on yhden kuukauden kuluessa valituksen vastaanottamisesta ilmoitettava matkustajalle, onko tämän valitus hyväksytty, hylätty vai edelleen käsiteltävänä. Lopullisen vastauksen antamiseen varattu aika saa olla enintään kaksi kuukautta valituksen vastaanottamisesta.

V LUKU

**TÄYTÄNTÖÖNPANO JA KANSALLISET
TÄYTÄNTÖÖNPANOELIMET**

25 artikla

Kansalliset täytäntöönpanoelimet

1. Kunkin jäsenvaltion on nimettävä yksi tai useampi uusi tai olemassa oleva elin, joka vastaa tämän asetuksen täytäntöönpanosta niiden matkustajaliikennepalvelujen ja risteilyjen osalta, jotka lähtevät sen alueella sijaitsevista satamista tai suuntautuvat kolmannelle maasta tällaisiin satamiin. Kunkin elimen on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen tämän asetuksen noudattamisen.

Kunkin elimen on oltava organisaatioltaan, rahoituspäätöksiltään, oikeudelliselta rakenteeltaan ja päätöksenteoltaan riippumaton kaupallisista eduista.

2. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle tämän artiklan mukaisesti nimetty elin tai elimet.

3. Matkustaja voi toimittaa valituksen tämän asetuksen väitetyistä rikkomisista kansallisen lainsäädännön mukaisesti 1 kohdan nojalla nimetyille toimivaltaiselle elimelle tai muulle jäsenvaltion nimeämälle toimivaltaiselle elimelle. Toimivaltaisen elimen on annettava matkustajalle perusteltu vastaus valitukseen kohtuullisessa ajassa.

Jäsenvaltio voi päättää, että

a) matkustajan on ensin toimitettava tämän asetuksen mukainen valitus liikenteenharjoittajalle tai terminaalipitäjälle; ja/tai

b) kansallinen täytäntöönpanoelin tai muu jäsenvaltion nimeämä toimivaltainen elin toimii muutoksenhakuelimenä silloin, kun valituksia ei saada ratkaistua 24 artiklan mukaisesti.

4. Jäsenvaltioiden, jotka ovat päättäneet vapauttaa tietyt palvelut tämän asetuksen soveltamisesta 2 artiklan 4 kohdan mukaisesti, on huolehdittava siitä, että matkustajien oikeuksien täytäntöönpanoa varten on olemassa vastaava järjestelmä.

26 artikla

Täytäntöönpanoa koskeva kertomus

Edellä olevan 25 artiklan nojalla nimettyjen täytäntöönpanoelinten on viimeistään 1 päivänä kesäkuuta 2015 ja joka toinen vuosi sen jälkeen julkaistava 1 päivänä kesäkuuta kahden edellisen kalenterivuoden toiminnastaan kertomus, joka sisältää erityisesti kuvauksen tämän asetuksen säännösten täytäntöönpanotoimista, yksityiskohdat sovelletuista seuraamuksista ja tilastotiedot valituksista ja sovelletuista seuraamuksista.

27 artikla

Täytäntöönpanoelinten välinen yhteistyö

Tämän asetuksen 25 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen kansallisten täytäntöönpanoelinten on vaihdettava tietoja työskentely- ja päätöksentekoperiaatteistaan ja -käytännöistään siinä määrin kuin on tarpeen tämän asetuksen yhdenmukaiseksi soveltamiseksi. Komissio tukee niitä tässä tehtävässä.

28 artikla

Seuraamukset

Jäsenvaltioiden on säädettävä tämän asetuksen säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ne pannaan täytäntöön. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Jäsenvaltioiden on annettava komissiolle tiedoksi kyseiset säännöt ja toimenpiteet viimeistään 18 päivänä joulukuuta 2012 ja ilmoitettava sille viipymättä niihin vaikuttavista myöhemmistä muutoksista.

VI LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

29 artikla

Kertomus

Komissio antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen tämän asetuksen toimivuudesta ja vaikutuksista viimeistään 19 päivänä joulukuuta 2015. Kertomukseen liitetään tarvittaessa lainsäädäntöehdotuksia tämän asetuksen säännösten yksityiskohdaisemmasta täytäntöönpanosta tai sen muuttamisesta.

30 artikla

Asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttaminen

Lisätään asetuksen (EY) N:o 2006/2004 liitteeseen kohta seuraavasti:

”18. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1177/2010, annettu 24 päivänä marraskuuta 2010, matkustajien oikeuksista meri- ja sisävesiliikenteessä (*).

(*) EUVL L 334, 17.12.2010, s. 1.”

31 artikla

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 18 päivästä joulukuuta 2012 alkaen.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Strasbourgissa 24 päivänä marraskuuta 2010.

Euroopan parlamentin puolesta

Puhemies

J. BUZEK

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

O. CHASTEL

LIITE I

8 ARTIKLAN MUKAINEN VAMMAISTEN JA LIIKUNTARAJOITTEISTEN HENKILÖIDEN OIKEUS LIPUN HINNAN PALAUTUKSEEN TAI UUTEEN MATKAREITTIIN

1. Jos tähän liitteeseen viitataan, vammaisille ja liikuntarajoitteisille henkilöille on annettava mahdollisuus valita
 - a) — joko lipun ostohinnan palauttaminen kokonaisuudessaan seitsemän päivän kuluessa käteisenä, sähköisenä pankkisiirtona, pankkisiirtona tai sekillä kultakin matkan osalta, joka jää tekemättä, sekä jo tehdyiltä osilta matkaa, jos matkasta ei ole enää matkustajan alkuperäisen matkasuunnitelman kannalta hyötyä, sekä tarvittaessa
 - paluupalvelu mahdollisimman pian ensimmäiseen lähtöpaikkaan; tai
 - b) uusi matkareitti kuljetussopimuksessa yksilöityyn lopulliseen määräpaikkaan lisämaksutta ja vastaavin kuljetusehdoin mahdollisimman pian; tai
 - c) uusi matkareitti kuljetussopimuksessa yksilöityyn lopulliseen määräpaikkaan vastaavin ehdoin matkustajalle sopivana myöhempanä ajankohtana edellyttäen, että lippuja on saatavilla.
2. Edellä olevaa 1 kohdan a alakohtaa sovelletaan myös matkustajiin, joiden matka on osa valmismatkaa, lukuun ottamatta oikeutta saada lipun hinta palautetuksi, jos matkustajilla on tämä oikeus direktiivin 90/314/ETY nojalla.
3. Jos kaupunkia tai aluetta palvelevat useat satamat ja liikenteenharjoittaja tarjoaa matkustajalle matkaa toiseen satamaan kuin siihen, jota varaus koskee, liikenteenharjoittajan on vastattava kustannuksista, jotka aiheutuvat matkustajan siirtymisestä tästä toisesta satamasta joko satamaan, jota varaus koskee, tai muuhun lähellä sijaitsevaan määräpaikkaan, josta on sovittu matkustajan kanssa.

LIITE II

10 JA 13 ARTIKLASSA TARKOITETTU AVUSTAMINEN SATAMISSA, MUKAAN LUKIEN ALUKSEEN NOUSEMINEN JA ALUKSESTA POISTUMINEN

1. Tarvittava apu ja järjestelyt, jotta vammaiset ja liikuntarajoitteiset henkilöt voivat
 - ilmoittaa saapumisestaan satamaterminaaliin tai mahdollisuuksien mukaan satamaan ja avuntarpeestaan,
 - siirtyä saapumispaikasta mahdolliselle lähtöselvitystiskille tai alukseen,
 - tehdä lähtöselvityksen ja kirjata tarvittaessa matkatavarat,
 - siirtyä mahdolliselta lähtöselvitystiskiltä maastapoistumis- ja turvatarkastuspisteiden kautta alukseen,
 - nousta alukseen siten, että käytössä on hissi, pyörätuoli tai muuta tarvittavaa apua tarpeen mukaan,
 - siirtyä aluksen ovelta istumapaikalle tai -alueelle,
 - viedä matkatavaroita alukseen ja tuoda ne pois aluksesta,
 - siirtyä istumapaikaltaan aluksen ovelle,
 - poistua aluksesta siten, että käytössä on hissi, pyörätuoli tai muuta tarvittavaa apua tarpeen mukaan,
 - noutaa mahdolliset matkatavaransa sekä siirtyä maahantulo- ja tullipisteisiin,
 - siirtyä matkatavara-aulasta tai aluksesta poistumiseen tarkoitettuun paikasta määrättyyn poistumispaikkaan,
 - päästä tarvittaessa mahdollisiin WC-tiloihin.
 2. Jos vammaisella tai liikuntarajoitteisella henkilöllä on mukanaan saattaja, tämän on sallittava antaa pyydettyä tarvittava apu satamassa sekä alukseen nousussa ja aluksesta poistumisessa.
 3. Kaikkien tarvittavien liikkumisen apuvälineiden käsittely, sähköpyörätuolit mukaan luettuina.
 4. Vaurioituneiden tai kadonneiden liikkumisen apuvälineiden tilapäinen korvaaminen sopivilla välineillä.
 5. Hyväksytyjen avustajakoirien maahuolinta tarvittaessa.
 6. Alukseen nousuun ja aluksesta poistumiseen tarvittavien tietojen ilmoittaminen soveltuvassa muodossa.
-

*LIITE III***10 JA 13 ARTIKLASSA TARKOITETTU AVUSTAMINEN ALUKSELLA**

1. Hyväksytyjen avustajakoirien kuljettaminen aluksessa kansallisia määräyksiä noudattaen.
 2. Vammaisen tai liikuntarajoitteisen henkilön tarvitsemien lääkinnällisten välineiden ja liikkumisen apuvälineiden kuljettaminen, sähköpyörätuolit mukaan luettuina.
 3. Reittiä koskevien olennaisten tietojen antaminen soveltuvassa muodossa.
 4. Kaikkiin mahdollisiin toimiin ryhtyminen istumapaikan järjestämiseksi vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden tarpeiden mukaisesti pyynnöstä, turvallisuusvaatimuksia noudattaen ja jos tilaa on.
 5. Tarvittaessa apu mahdollisiin WC-tiloihin siirtymisessä.
 6. Jos vammaisella tai liikuntarajoitteisella henkilöllä on mukanaan saattaja, liikenteenharjoittajan on tehtävä parhaansa antaakseen tällaiselle henkilölle istumapaikan tai hytin kyseisen vammaisen tai liikuntarajoitteisen henkilön vierestä.
-

LIITE IV

14 ARTIKLASSA TARKOITETTU VAMMAISUUTEEN LIITTYVÄ KOULUTUS, MYÖS OHJEET

A. Vammaisuuteen liittyvää tietoisuutta lisäävä koulutus, myös ohjeet

Vammaisuuteen liittyvää tietoisuutta lisäävä koulutus, myös ohjeet, sisältää seuraavaa:

- tietoisuus matkustajista, joilla on fyysinen, sensorinen (kuulo- tai näkö-) tai näkymätön vamma taikka oppimisvaikeus, ja asianmukainen suhtautuminen tällaisiin matkustajiin, mukaan luettuna se, kuinka tunnistaa sellaisten henkilöiden kyvyt, joiden liikkuvuus, suuntavaisto tai viestintä voi olla heikentynyt,
- vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden kohtaamat esteet, myös asenteet, ympäristöön liittyvät ja fyysiset sekä organisatoriset esteet,
- hyväksytyt avustajakoirat, myös avustajakoiran tehtävä ja tarpeet,
- odottamattomien tilanteiden käsittely,
- ihmissuhdetaidot ja kommunikointimenetelmät kuulovammaisten, näkövammaisten tai puhevammaisten ja oppimisvaikeuksista kärsivien henkilöiden kanssa,
- yleinen tietoisuus IMO:n ohjeista, jotka liittyvät suositukseen "Matkustaja-alusten suunnittelu ja toiminta ikääntyvien ja vammaisten tarpeiden ottamiseksi huomioon".

B. Vammaisten avustamista koskeva koulutus, myös ohjeet

Vammaisten avustamista koskevat koulutus, myös ohjeet, sisältää seuraavaa:

- kuinka pyörätuolin käyttäjiä autetaan nousemaan pyörätuoliin ja siitä pois,
 - taidot avun antamiseksi hyväksytyin avustajakoiran kanssa matkustaville vammaisille ja liikuntarajoitteisille henkilöille, myös avustajakoiran tehtävä ja tarpeet,
 - tekniikat näkövammaisten matkustajien saattamista ja hyväksytyjen avustajakoirien käsittelyä ja kuljetusta varten,
 - käsitys siitä, minkä tyyppisillä välineillä vammaisia ja liikuntarajoitteisia henkilöitä voidaan avustaa, ja tällaisten välineiden varovaisen käsittelyn tuntemus,
 - kulkuneuvon nousemiseen ja siitä poistumiseen tarkoitettujen apuvälineiden käyttö ja sellaisten tässä yhteydessä käytettävien menettelyjen tuntemus, joilla turvataan vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden turvallisuus ja ihmisarvo,
 - käsitys luotettavan ja ammattitaitoisen avun tarpeesta. Myös tietoisuus siitä, että eräät vammaiset ja liikuntarajoitteiset henkilöt saattavat tuntea olonsa haavoittuvaksi matkan aikana, koska he ovat riippuvaisia annetusta avusta,
 - ensiaputaidot.
-